

NOTATKAze wspólnego posiedzenia

Komisji Ustawodawczej

oraz

**Komisji Praw Człowieka,
Praworządności i Petycji**

Nr posiedzenia: 197

Nr posiedzenia: 116

Data posiedzenia: 10 września 2013 r.

Posiedzeniu przewodniczył: przewodniczący Komisji Ustawodawczej Piotr Zientarski.

- Porządek posiedzenia:**
1. Rozpatrzenie ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego (druk senacki nr 431, druki sejmowe nr 1349 i 1516).
 2. Rozpatrzenie ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (druk senacki nr 430, druki sejmowe nr 870, 945, 378, 1586 i 1586-A).

- W posiedzeniu uczestniczyli:
- senatorowie członkowie Komisji Ustawodawczej: Helena Hatka, Stanisław Jurcewicz, Maciej Klima, Andrzej Matusiewicz, Bohdan Paszkowski, Bolesław Piecha, Leszek Piechota, Wojciech Skurkiewicz, Andrzej Szewiński, Grażyna Sztark, Piotr Zientarski,
 - senatorowie członkowie Komisji Praw Człowieka, Praworządności i Petycji: Ryszard Knosala, Kazimierz Kutz, Bohdan Paszkowski, Pociąg, Jan Rulewski, Michał Seweryński,
 - goście:
 - Centrum Rozwoju Społecznego i Obywatelskiego:
 - wiceprezes Daniel Pawłowicz,
 - Helsińska Fundacja Praw Człowieka:
 - prawnik Barbara Grabowska,
 - Komisja Kodyfikacyjna Prawa Karnego:
 - zastępca przewodniczącego prof. Piotr Hofmański,
 - prof. dr hab. Stanisław Zabłocki,
 - Krajowa Rada Radców Prawnych:
 - prezes Maciej Bobrowicz,
 - wiceprezes Dariusz Sałajewski,
 - kierownik Ośrodka Badań, Studiów i Legislacji, dziekan Okręgowej Izby Radców Prawnych w Lublinie Arkadiusz Bereza,
 - Krajowa Rada Sądownictwa:
 - prezes Wojskowego Sądu Garnizonowego w Warszawie sędzia Piotr Raczkowski,
 - Ministerstwo Sprawiedliwości:
 - podsekretarz stanu Michał Królikowski,
 - naczelnik w Departamencie Praw Karnego prokurator Beata Wiraszka-Bereza,
 - Naczelna Rada Adwokacka:
 - prezes Jacek Trela,
 - Polska Izba Handlu:

- dyrektor generalny Maciej Ptaszyński,
- Polska Organizacja Handlu i Dystrybucji:
 - dyrektor generalny Andrzej Faliński,
 - dyrektor ds. projektów Karol Stec,
- Prokuratura Generalna:
 - naczelnik Wydziału Kwestii Prawnych w Biurze Prokuratora Generalnego prokurator Marek Sadowski,
 - prokurator Małgorzata Januszewska,
- Kancelaria Senatu:
 - główny legislator Beata Mandylis.

Przebieg posiedzenia:

Ad 1. Ustawę, uchwaloną na podstawie przedłożenia senackiego (druk senacki nr 301) i wykonującą orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego (sygn. K 25/11 i K 37/11), omówiła Beata Mandylis z Biura Legislacyjnego Kancelarii Senatu. Jak wskazała, Sejm usunął z projektu szereg zmian wprowadzonych przez Senat do art. 263 § 7 kodeksu postępowania karnego i do art. 215 § 1 kodeksu karnego wykonawczego. Ponadto Sejm nieuwzględnił stanowiska Senatu w sprawie ustanowienia całkowitego zakazu kontrolowania korespondencji podejrzanego z obrońcą oraz zakazu zastrzegania obecności zatrzymanego przy rozmowie zatrzymanego z adwokatem. Dlatego legislator wyraziła wątpliwość co do prawidłowego wykonywania przez rozpatrywaną ustawę wszystkich orzeczeń trybunału, które zostały przywołane w uzasadnieniu projektu senackiego (pominięcie SK 3/12). Beata Mandylis wskazała także na nieprawidłowe użycie zwrotu: „wyjątkowe, szczególnie uzasadnione wypadki” w art. 1 pkt 2 ustawy (zmiana art. 245 § 1 k.p.k.), co było już sygnalizowane podczas prac sejmowych.

Broniąc tego zapisu, wiceminister sprawiedliwości Michał Królikowski oraz profesorowie Piotr Hofmański i Stanisław Zabłocki wskazywali na potrzebę pozostawienia takiego zwrotu. Jak przekonywali, nie jest to przypadkowy pleonazm, ale podwójna kwalifikacja. Jako rozwiązanie kompromisowe zaproponowali redakcję zbliżoną do art. 69 § 3 kodeksu karnego i użycie zwrotu: „wyjątkowy wypadek, uzasadniony szczególnymi okolicznościami”. Jako poprawkę zmianę redakcji przepisu art. 245 § 1 k.p.k. zgłosił senator Piotr Zientarski. W wyniku głosowania wniosek ten został przyjęty przez komisję (8 głosów za, 3 wstrzymujące się).

Zastrzeżenia co do treści rozpatrywanej ustawy zgłosił również senator Jan Rulewski. Dotyczyły one różnic w użyciu zwrotu: „obrońca”, określonego w konstytucji, oraz pojęć: „adwokat”, ewentualnie – „adwokat i radca prawny”, użytego w dużej nowelizacji k.p.k. Argumenty senatora nie przekonały jednak innych senatorów oraz broniących zapisów ustawy członków Komisji Kodyfikacyjnej. W wyniku głosowania poprawka senatora Jana Rulewskiego, zmierzająca do zastąpienia w art. 245 § 1 k.p.k. słowa: „adwokat” wyrazem: „obrońca”, nie została przyjęta przez komisję (1 głos za, 8 przeciwnych i 1 głos wstrzymujący się).

Następnie, po przeprowadzeniu dyskusji na temat prawidłowości wykonywania orzeczeń Trybunału Konstytucyjnego, zainicjowanej przez senatora Michała Seweryńskiego, komisje przyjęły w wyniku głosowania wniosek senatora Piotra Zientarskiego o przyjęcie ustawy wraz z poprawką (5 głosów za, 7 wstrzymujących się).

Na sprawozdawcę stanowiska komisji wybrano senatora Piotra Zientarskiego.

Konkluzja: Komisje wnoszą o wprowadzenie 1 poprawki do ustawy (druk senacki nr 431 A).

Ad 2. Ustawę przedstawił podsekretarz stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości Michał Królikowski. Jak podkreślił, tak obszernej nowelizacji kodeksowej nie było od 30 lat. Wiceminister zaznaczył, że ustawa jest częścią szerszego planu reformy wymiaru sprawiedliwości, zmierzającej do likwidacji przewlekłości postępowań, odejścia od inkwizycyjnego wyjaśniania faktów sprawy w toku postępowania sądowego na rzecz kontradyktoryjności postępowania sądowego, zgodnie z którym sędzia ma być arbitrem w sprawie. Chodzi także o poprawę sposobu wprowadzania dowodów na rozprawę karną, ograniczenie kasatoryjności postępowania odwoławczego na rzecz jego reformatoryjności, a także o szersze wykorzystanie konsensualnych sposobów zakończenia postępowania karnego w sytuacji nowego ujęcia instytucji mediacji.

Po wysłuchaniu informacji wiceministra sprawiedliwości przeprowadzono dyskusję. W jej wyniku poprawki zgłosili:

- senator Piotr Zientarski: zmiana dotyczyła art. 5 w pkt 4 ust. 6 ustawy – art. 8 ustawy o radcach prawnych, tj. warunków, na jakich radcowie prawni mogą występować w charakterze obrońcy; a także dotyczącą art. 54 pkt 1 ustawy, tj. terminu wejścia ustawy w życiowego brzmienia art. 124 k.p.k. regulującego kwestię zachowania terminu przy składaniu pisma procesowego;
- senator Michał Seweryński: zmiana dotyczyła art. 1 w pkt 51 ustawy i zmierzała do rozszerzenia sytuacji działania przez sąd z urzędu, a także polegającą na nadaniu nowego brzmienia art. 167 § 1 k.p.k.;
- senator Jan Rulewski: zmiana dotyczyła art. 1 w pkt 22 ustawy – art. 79 w § 1 pkt 2 k.p.k., tj. rozszerzenia wypadków obrony obligatoryjnej także na osoby niepełnosprawne w stopniu znacznym, a także dotyczącą art. 1 w pkt 66 – art. 245 § 1 k.p.k., polegającą na zmianie zwrotu: „lub radcą prawnym” na: „radcą prawnym lub obrońcą”.

Następnie Beata Mandyliś przedstawiła opinię o rozpatrywanej ustawie.

Wniosek formalny o zakończenie obrad w tym dniu zgłosiła senator Grażyna Anna Sztark, uzasadniając go potrzebą głębszej analizy przepisów ustawy, zgłoszonymi poprawkami oraz niemożnością wypracowania wspólnego stanowiska z przedstawicielami resortu sprawiedliwości w kwestii przedstawionych wniosków. Prace odroczone do 18 września 2013 r.

Konkluzja: Komisje nie zakończyły rozpatrywania ustawy.

W posiedzeniu komisji nie uczestniczyły osoby wykonujące działalność lobbingsową.